

DUNÁNTÚLI HAZÁNK

Egyesült, nemzeti, keresztény kisgazda- és földmives-párti politikai lap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Pápa, Jókai Mór utca 15.
Telefonszáma: 14.

Előfizetési árak: egész évre 80 K, félévre 40 K,
negyedévre 20 K, egy óra 8 K. Egyes szám ára 1 K.

Ideigl. felelős szerkesztő:

ZSILAVY SÁNDOR.

A keresztény kisgazda- és földmives-szövetség
hivatalos lapja.

Megjelenik minden pénteken és vasárnap.

„Hiszek egy Istenben,
Hiszek egy hazában.
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.
Amen.“

Szemle.

Vérbe kellene mártanom a tollat, hogy méltó módon irhassam le Kohn-Kún Béla úr legújabb „humanus“ intézkedését, mellyel elhárítaná igyekszik az itthon perbe-fogott eszményi elvtársak: a népbiztosok feje fölött hajszálon függő végzetet. Ismeretes, hogy ez az emberi formában járó fenevad, aki — melleleg megjegyezve — ausztriai internáltsága idején is állandóan el tudta látni vezérékkel és a Magyarországról szóló hazug hírek özönével a Moszkvában megjelenő magyar Vörös Újságot — hála Renner elvtárs úrnak, no meg a Magyarországról kivitt milliőknak. Tehát ez a minden emberi érzéséből kivetkőzött vérvörös örület 1000 magyar tisztet tartóztatott le Moszkvában kezesekül a népbiztosoktól s ezek közül tízet (köztük Spolajits, a bolsevik jelszavainkat) börtönre is retették. — Eltek egyike most nemrégiben tért haza, mert a sötét börtön rohasztó levegőjében olyan szivbajt kapott, hogy kénytelenek voltak elbocsátani. — Az elfogott tíz tiszt a legmélyebb, a legsötétebb börtönökben van elhelyezve. Az említetteköl mindent elszédtek, a művésztől nagyértékű kész képeit és vázlatait is és a szerencsétleneknek naponként csak egy marék szem és úrpát vetnek be, amit jól-rosszul megfőzve fogyasztanak el napi ételmül; egyebet enni semmit nem kapnak. — Eddig az értesülés. — S csak egy rövid, icipici kis kérdést tesszünk fel utána: Kohn úr! Kedves, edes Kohn úr! Az Istenért, hát már Oroszországban is olyan rosszul áll az ön dolga, hogy egészen vakká és siketté lett? Vagy magának most már minden mindegy? Hát kivesszett Önből a hirhezt zsidó faji-összetartás érzetének még az utolsó szikrája is? Ej, ej, Kohn úr! Hiszen hogy ön rossz magyar, rossz kommunista fejedelem (de annál jobb tolvaj, s annál jobb hóhér) volt itthon, azt valahogy csak megértjük, valahogy csak elszenvedtük. De az meglep, egyenesen lesújt bennünket, hogy ön a hitsorsosaival sem gondol, — már t. i. azokkal, akik ittmaradtak, akik nem szökhettek el milliárdokkal, mint ön, kis huncut. Tudja? az ország, az ön által annyira: az utolsó fillérség szeretett és MEGVÁLTOTT szegény nép-keserves adógarasából begyűlt milliárdot ért. Mert lássa, kedves Kohn úr, egyszer nekünk is eszünkbe juthat ám azért

az 1000 új magyar mátyrért kezeseket szedni. S azt tetszik sejtteni úgy-e (hiszen olyan remek népbolondító fantáziával van megáldva), hogy nem a győri püspököt s nem is a zirci apátot csipjük majd nyakon. Nem, nem! Dehogyan is bántanók e tisztas urakat; — hanem egészen másutt fogunk esetleg keresgélni. Mert ám annak az 1000 tisztnek itthon apja-anyja, szerető testvére, gyermeke, menyasszonya, felesége van, akik ő év óta kétség és remény közt, szivszakadva várják haza a szerencsétlen bűdosókat — és soha sem lehet tudni, mikor robban ki az elkészedett lelkek haragja, hogy miher sújt le az ökölbe szorított kéz... Azért hát csak bánják tisztességesen azokkal a mi szerencsétlen véreinkkel és adjon nekik

embernek való életet, mert hátha nem olyan lesz a jövő, mint kedvesség gondolja: nem olyan rózsás, nem olyan SZÉP VÖRÖS. Azután meg az embernek rokonai, hogy ne mondjam, hitsorsosai is vannak s ez mind jól megfontolandó mel-lékkörülmény, valamint az is, hogy nekünk úgy rémlik (tetszik tudni, telepáthikus érzésünk van; oh ez a mi szívünk megérzi, hogy magásként valami érni fogja), hogy már építik Oroszországban a mi külön karácsonyfánkat, amelyre a hihetetlen nyomorba és piszkosba lökött orosz nép önt és az önhöz hasonló banditákat fogja felhúzni, méltó ajándékkal a sokat szenvedett magyar nemzetnek és az egész világ minden becsületes népének!

TÁVIRATOK.

(Saját tudósítónktól.)

Nem vesznek fel bennünket a népszövetségbe.

Bécs, okt. 21.

Zürichből jelentik: Ismeretes, hogy a népszövetség Milanóban tartott együttes ülésén Olaszország javaslatot nyújtott be, hogy a volt központi hatalmakat vegyék fel a népszövetség kötelékébe minden további halogatás nélkül. Az indítványt Belgium, Francia-, Görög-, Lengyel-, Oroszország és Portugália szavazata folytán elvetették. Az indítvány mellett csupán Anglia, Olaszország, Norvégia, Svédország és Georgia szavazott. (Ügylátszik, az entente holdkórosai még mindig a gyűlölet politikáját akarják folytatni.)

Az entente a bolgár vezető-ferfiak kiadatását követeli.

Bécs, okt. 21.

Az antánt megbízottjai jegyzéket adtak át Szófiában a bolgár kormánynak, melyben 507 katonai és polgári személy kiadatását követelik. Ezek között első helyen Ferdinand, volt bolgár király neve, szerepel; fel van véve a jegyzékbe Radoszlavov volt miniszterelnök és Zsekov volt fővezér is.

A szerbek tiltakoznak a karinthiai népszavazás ellen.

Bécs, okt. 21.

A szerb kormány jegyzéket nyújtott át a Karinthiába kiküldött népszavazati bizottságnak, melyben tiltakozik a népszavazási követelt állítólagos visszaélések ellen.

Két levél...

Annyi nemszeretem napja tán sohasem volt még a magyarnak, mint ma. Talán úgy lehetne a jelen állapotokat a legrövidebben jellemezni, hogy kétségbejött közelmúlt, zavaros jelen, reménytelen jövő. Titkos és nyílt villongás mindenfelé. — Bármerre tekintünk, közle-tünk kuszált jelenségei ötlenek mindenütt szemünkbe: Széthuzás ott, ahol egyet-értésre lenne szükség; a legvadabb, a legsötétebb egyéni önzés, ahol az egyetemes áldozatkészség oltárának kellene állani; léha, ledér könnyelműség a komoly tetterő helyén...

Hiszem tudom én azt jól, hogy számos kora volt már ennek a mi szomorú történelmünknek, amely nem volt gazdag dicsőségben, de legalább gazdag volt hazafierényekben, bölcsességben. Ma? A magyar ellenségeinek segít önmagát pusztítani, hogy szinte felsír az ember lelkében a mai kétségbejött korhoz leginkább hasonlítható XVI. század lánglelkű költőjének panaszos jajszava: „Oh szegény, megromlott, elfogyott magyar nép... — Előmeneteledre nincs egy utad is ép...“

Egy barna doboz fekszik előttem. Egy közönséges, hánytvetett szivardoboz. Valamikor — boldogabb napjaiban — illatos habanaszivarok tárháza, ma? — néhány tengeri csigaház, pár faragott cigarettaszipka, — mindenféle dib-dab semmisség (ami mégis oly kedves az emlékezetnek) s legalul egy német nyelvű levél húzódnak meg benne békés egyet-értésben. Mindmennyi emlék Elbaszigetéről. Kikaparaszom a levelet s magam elé terítem... , olvasgatom. Egy vasvármegyei határszéli községből írta egy ezüstösféjű, aranyösszívű, gyé-

mántlelkű úrasszony, messze, messze idegenben, hadifogságban sínylő szerette fiának, a daliás X honvédkapitánynak. . . . Irta pedig akkor, mikor először merült fel az a pokoli eszme, hogy a megrabolt, megcsonkított, meggyalázott Magyarországból még az osztrák számára is le kell hasítani jutalmul (vagy büntetésül?) egy darabot; ott, a nyugati szélen; ott, ahol ő is született, élt, boldog volt, mint édesanya; s ahol örök pihenőre térend egykoron. Irta pedig nem megbízásból, de bizalmasan: a fiának; nem is a nyílvarosság számára, nem is kérésre, nem is parancsra. . . . Egy finom női lélek, egy drága, nemes honleányi szív önkénytelenül jövő fájdalmas felsikoltása az egész. . . . Egy szívét, amit a pokoli terv nyomán átjárt a fájás hét töre s az alábbi panaszos sorokra fakadt:

„Hogy hazavágyol édes egy fiam, hiszem, nagyon hiszem. Arról azonban fogalmad sem lehet, hogy fogod te a sok nehéz megpróbáltatásokon átment szegény hazádat (Waterland) viszontlátni. S ami a legfájdalmasabb, azt beszéllek, ez az ország nem is lesz már soká a mi hazánk, mert mi határmenti lakosok Németausztriához leszünk csatolva. Fiam! Édes jó fiam! Én egyáltalán nem tudok erre gondolni, ebben megnyugodni. Testtel és lélekkel magyar voltam. (Mit Leib und Seele war ich Ungarin.) — Egyetlen büszkeségem volt magamat magyarnak nevezhetnem (Mein einziger Stolz war mich Ungarin zu nennen), a világ legszebb nyelvének tartom a magyart, jóllehet én sohasem beszéltem azt tökéletesen. És az én szívem nem szűnik meg soha Magyarországot dobogni, ha minket onnan elszakítanak is. (Und mein Herz wird nicht aufhören für Ungarn zu schlagen. . .) Megtépázva, szétzilálva, az éhségnek, nyomornak és gyalázatnak odalökve fogod viszontlátni a te szegény hazádat. És ami a legszomorúbb, a felelősséget ezért saját gyermekei kell, hogy viseljék. (Die grösste Schuld daran tragen seine eigenen Söhne.)“

... Így és eddig a levél . . .

Én semmit hozzá nem tettem, semmit belőle el nem vettem!

* * *

A másik levél sokkal rövidebb. Pár táviratszerűen kurta sor az egész, amelyet az amerikai születésű Wanderbilt Gladys — Széchenyi László gróf fennköltlelkű felesége intéz Amerikából itthon levő férjéhez: „Csatolom levelemhez az én százezer dolláros csekkemet. Küldöm a Magyar Gyermekvédő Ligának legjobb kivánságaimmal, — egy boldogabb jövő reményében. . . .“

Százezer dollár ma nagy pénz, igen nagy pénz: harminchat millió korona. . . . Bizonyára sok fázó gyermeki lábacsakára, elkéült kezükére jut abból meleg cipő, ruha, keztyű; sok kis éhes száj fog belőle jóllakni, még több könny — a kis szenvedő arcokról — letörölni. — Azonban, lenne bár a milliárdok mesebeli özöne az a százezer dollár, mégis kevesebb volna az utolsó koldusfillérnél, egy csekélység, egy semmisség a mérhetetlen szeretet ama szinaranyhegyével szemben, ami a kísérőlevél minden sorából felénk sugárzik, amely szeretet tenni, cselekedni,

gyűjteni, megalázkodni, adni készítette a magyar gyermekek számára a nemesszívű küldőt. Ime! a másik magyar asszony, aki talán szintén nem tud még jól magyarul, de akit szintén megfogott, búbjós hatalmába kerített a magyar föld, a magyar nép, a magyar nemzet varázslatos igézete, aki — bár a külföldön mérhetetlen vagyonnal bír — soha többé elszakadni nem tud ettől a sokat szenvedett, sokat gyalázott néptől, s annak szédarabolt, szerencsétlen országától, mert nem engedti elszakadni a szíve. . . .

... Óh megmérhetetlen ereje az édes, a jóságos, a „gyenge asszonyi szívnek“, amely akkor is tudsz példaadóan tenni, cselekedni, amikor az erős férfi, ökölbe szorult kezekkel csak keseregni vagy átkozódni tud.

* * *

És most reá kérdezlek, én Istenem, magyarok Öregistene! Hogy lehet az, hogy ezt az országot, ezt a vértől áztatott nehéz földet itt a lábunk alatt, s ezt a „zarnoknak“ kikiáltott nemzetet ennyire tudja szeretni a messze távolból idezakadt, nyelvében idegen, de érzésében igaz magyarrá lett vértünk? Miért, csak hogy a magyar nem tudja szeretni, megbecsülni a magyart. . . . Mert nem szereti. . . . mert nem becsüli. . . . Miért, hogy a városi élet lármadobjától, kicsinyes, de nagy garral hirdetett jelszavaitól nem halljuk a Felvidéket, Erdélyt, Bánáttal elszakított s megostorozott véreink jajsavát. — Miért. . . ? Miért. . . ?

Hiszen, ha így haladunk tovább: elvesztünk, mert a csudák kora lejárt. Itt pedig csudára volna szükség: az összetartás, a meg nem alkuvo hazafiság, a keresztény erkölcs, a megfeszített munka s a világdöntő ősi vitézség és egyetértés csudáira. Vagy te még tudsz csudát tenni, magyarok Öregistene? Akkor adj, óh adj sok ilyen nemes honleányi szívet a vaksággal megvert nemzetnek, hogy a jó példa világitó faroszával járjanak előtte, hogy hosszú, sötétben való bolyongás után meginduljon végre a szebb jövő ígértföldje felé. Add, hogy ne legyen többé különbség e hazában a falu és a város, a gazda meg a tisztviselő, a katona meg az iparos között. — Hogy ne járjon bársonyban, selyemben a hazáruulás, mikor rongyokba kénytelen takarni sebeit az igazságtalanul elüldözött hazafiság. Add, óh uram! hogy ha már nem tehetjük azt, amit szeretnénk, hogy egy nagyszerű, utolsó rohamban az ellenség vérevel mossuk le átkozott fejünkörül a szegényteljes jelen gyalázatát, legalább cselekedjünk azt, ami szegény nemzetünkért, szédarabolt hazánkért ezidőszertint még lehetséges: tudjunk mindennapi munkánkban érte és csakis érte élni — (mint ahogy annak a két idegenajkú úrasszonynak levele oktat reá) egészen az utolsó szivdobbanásig.

— **Hirdetmény.** Pápa r. t. város adóhivatala felhívja mindazokat, akik a Körmeny-Bartalos-féle földmivesiskola melletti birtokból földet vettek, hogy földjeiket kétoldalt karózzák ki, a tulajdonos neve, utca és házszám felírásával, mert a jövő hét folyamán, a mérnöki hivatal által a felmérés megtörténik, — hogy a helyszíni felmérés alkalmával a tényleges tulajdonos neve és lakása megállapítható legyen.

A kormányzó a székesfehérvári ünnepen.

(Távirati értesítés.)

Lélekemelő ünnepség keretében folyt le vasárnap Székesfehérváron a nemzeti hadsereg egyéves bevonulásának emlékére a megye és város nemes áldozatkészségéből emelt emlékoszlop felavatása. Az ünnepségen Horthy Miklós kormányzó úr főméltósága is megjelent szárnységével, Magasházy László kíséretében. A kormányt Sréter István honvédelmi miniszter képviselte. A szokásos üdvözlések után az ünnepi menet elindult a vármegyezházáról a mintegy 4 kilométerre fekvő emlékoszlophoz, ahol gróf Károlyi József főispán üdvözölte a kormányzót. A kormányzó az üdvözlésre a következő beszédben válaszolt:

— Egy évvel ezelőtt tulajdonképpen e helyen fejeződött be egy szegényteljes idő és innen indult el 400 éves álmunk megvalósulása, a szebb magyar jövőnek záloga: a nemzeti hadsereg. Fehér vármegye hazafias közönysége szobrot emelt e történelmi helyen oltárul a hazaszeretnek, hadseregünkbe vetett bizalmának és reménységének s örök tilalomfául a destrukciónak és széthúzásnak. Ez az emlékoszlop az emlékezés és ha visszagondolok az elmúlt esztendőre, sok szép és nagy alkotás jelzi egy új, szebb, dicsőbb korszak virradatát: megbízható hadseregünk, az alkotmányos élet helyreállt, a külföld kezd bennünket megismerni, értékelni és megbecsülni, az építő és termelő munka pedig már éledzik az egész vonalon.

— És ha én mégis ma hazánk egén nem a napfényt, hanem a felegetek látom, annak oka az, hogy nem minden alakult úgy, ahogyan egy évvel ezelőtt Szent István városában elképzeltem és óhajtottam. Azt hittem, hogy a nemzet annyi megpróbáltatás, szegény és megalázás után egészen egygyé forradt a haza megmentésében. Ez nem történt meg. Az emberek nem tudják levetkezni a forradalmi mámort, mindenki vezetni akar, de senki sem akar vezetni, mindenki politizál, mindenki, de különösen egyes csoportok, egymaguk akarják az összes kérdéseket megoldani. Még pedig egy csapásra megoldani. S meggondolatlanul, előkészítés nélkül vetik bele a közvéleménybe a legnagyobb problémákat.

— Am nem vezettek megoldásra és megnyugvásra, csak izgalmakra s az alig visszaszerzett belbéké megrendítésére még akkor is, ha ezek a törekvések különben jóhiszeműek és hazafiaságból erednek. Egy jóállamban felelősen elemek nem diktálhatnak, csak az alkotmányos fórumok, melyeknek vezetését mindenki respektálni tartozik. Ezek a fórumok kell, hogy kibírjanak minden igazságot, pártatlan, főleg hivatott kritikát is.

— Nem engedhetem meg, hogy a politikálást és hivatlan kritikát egyesek oly mértékben üzzék, hogy az már-már a tömegek lázításába csapjon át. Elhatározott akaratom, hogy a magyar nép végleges megnyugvása érdekében a demagógiát egyszer s mindenkorra elnémítom.

— Újabbán újra mind sürűbben lehetett észlelni oly törekvéseket, melyek a király személyének kérdését igyekeztek előtérbe tolni. Mindnyáján egyetértünk abban, hogy ez az ország, nem tagadva meg ezeréves múltját, mint királyság folytassa életét a nemzetek nagy közösségében és mindnyáján szeretnők Szent István koronáját régi fényében tündökölni látni. Odáig azonban még nagy külpolitikai feladatok és a belső konszolidáció nehéz munkájának befejezése állnak előttünk.

— Azok, akik a király személyi kérdését idő előtt bolygatják, a nemzet egyrészét bontják meg, az ország polgárainak megakadályozzák a belső konszolidációt és ezzel bántják külpolitikai cselekvő képességeinket is. Jól tudjuk, hogy vannak olyanok is, akiket nem a múlt hagyományaihoz való ragaszkodás vezet, hanem önző célokkal vagy egyenesen azzal a gonosz szándékkal tartják ébren az ily kérdéseket, hogy ezáltal megzavarják és megakaszták azt a gyógyulási folyamatot, amelyre a nemzetnek a háború és a forradalmak pusztításai után szüksége van, s akadnak, akik kölcsönös bizalmatlanság ébresztése és széthúzás előidézése végett a rágalmak és gyanúsítások piszkos eszközeivel dolgoznak, nem kimélve, ha rosszhiszeműleg is, az én személyemet sem, holott mindenkinek tudnia kellene, hogy Magyarországban a királyi hatalom gyakorlása szünetelésének idejére a nemzetgyűlés által a legfőbb hatalom helytartóként megválasztott kormányzója, nem élhet vissza a hatalommal, nem nyúlhat a királyi korona után.

— Én így fogom fel kötelességemet, értsek meg kötelességeiket mások is. Aki nem érti meg, azzal meg fogjuk érteni! Kísérletezésre idő nincs, aki nem alkalmazkodik a jogrendhez, az bűnhődni fog. Az első év küzdelmei után a második évet az imperatív megnyugtató jegyében óhajtom megkezdeni. Idővel gazdag és hatalmas Magyarország lesz az eredmény, koronás királlyal az élén, akit a nemzet lelkesedve fogad, tárt karokkal.

A kormányzó hosszas tapssal és éljenzéssel fogadott beszéd után tábori mise következett, melyet *Zadravecz István* tábori püspök mondott a beteg Prohászka Ottokár helyett. Misa után *Gánes Aladár* evangélikus és *Medgyasszay Vince* református esperes imája következett, majd az egybegyűlt közönséghez a tábori püspök is beszélt. Végül Székesszékherceg közönsége nevében *Zavaros Aladár* dr. polgármester vette át az emlékművet s ezzel az ünnepe végét ért.

Mire

van főleg szüksége Magyarországnak, hogy nagy betegségből felépülhessen és haladhasson a javulás, a gyógyulás útján? Elsősorban nem anyagra és anyagiakra, hanem önszertartásra, egyetakarásra, együttes kitaró munkára, melyben mindenki, kivétel nélkül résztvesz tehetősége szerint és a lehetőséghez képest olyan munkabeosztásban, ahol leghasznosabb tagja lehet az egyetemes nemzetépítésnek. Erkölcsi tökére, morális tartalékra van nekünk legégetőbb szükségünk, mert ezek a nép- és nemzetfenntartó erők, melyek képessé fognak tenni befűntünket, hogy dacolhassunk az idők viharával ma, amidőn minden idegszálunknak helyén kell lenni a népek nagy harcában, hogy megfelelhessünk a reánk váró nagy feladatoknak. Egységes frontot kell alkotnunk, mely kifelé megdönthetetlen, melyen mint egy hatalmas gáton megtörik a tengernyi ellenség áradata, de védelmet nyújt egyben befelé, minden egyéni tulkapatás, széthúzás és pártoskodás ellen. Egységes, erős keresztény falankszot kell képeznünk, mert a következő ezredévre mi rakjuk le Magyarország fundamentumait és ezen alapok csak akkor állhatnak keményen, sziklaszilárdan, ha minden egyes követ a keresztény erkölcs nagy elvei fogják egymásra illeszteni s acélszilárdan összeforrasztani. De kell azonban másrésztől, hogy akit e nagy műszolgálatába munkásnak elhívunk, mindenképp előtti izig-vérig magyar, becsületos és keresztény ember legyen, mert lehetetlen és elkép-

zelhetetlen, hogy olyanokra bizzuk nemzetünk nagy házának felépítését, akik az imént ezt felgyújtották s a porig lerombolták. Talpig emberek, férfiak kellenek ide, akik mögött az egész társadalom, mint egy hatalmas acélgyűrű egyesül, egy egységes, megbonthatatlan hadseregbe. Ennek a seregnek minden egyes katonájának tudnia kell, hogy miért harcol, milyen célért küzd s hogy az áldozat, melyet hoznia kell esetleg, kinek a javára szól. Tudnia kell, hogy az a haza, a nemzet s egy feltétlen eljövendő boldogabb jövő érdekében történik. Aki pedig kivonja magát a küzdelemből, bármilyen kifogásokkal, az éppen olyan alávaló, bitang áruló, mint aki az ütközet előtt társait cserben hagyva, átszökik az ellenséghez.

Hisz oly kevesen vagyunk mi, magyarok, hogy a pártoskodás, az egyetemes munkától való huzódózás, a széthúzás fényűzését — mely nagy nemzeteket is bajba dönt, minket meg éppen tönkretesz — nem engedhetjük meg magunknak. Habozásra nincs idő, különben a veszedelem elnyel és megsemmisít bennünket.

Mi ez a baj? Megmondom! Az erkölcsi és lelki erők megyengülése, teljes háttérbeszorulása az anyagiakkal szemben; a morál törvényeinek csökkenő tendenciája, mely valósággal betegséggé fajult s lerombolással fenyegette a felépített társadalmi rendet, az állam organizációját, mindent, amit eddig szentnek, tiszteletreméltónak tartottunk. A dekadensek fojtó, kengőzős levegője végigterpeszkedett nemzetünkön, megrontotta az ifjat, öregek egyaránt, s hogy most kiemelkedhessünk a mocsárból, — melybe részben saját hibánkból keveredtünk, — a fellestéssel a tisztaságot, a gyalázatossággal az erkölcsi nemességet, a becsületességet a puritán becsületességet s a tünységgel a frisseséget, fiatal munkaszeretetet kell szembeállítanunk. Ezeket pedig csak a keresztény világban kaphatjuk meg, másol nem. Addig nem is fog teljesen felépülni a legázolt Magyarország, amíg a keresztény morál tiszta levegője teljesen fel nem údítja a lelkeket s amíg a lelki augiasz istállókat könnyörtelen kiméletlenséggel ki nem tisztítjuk.

Elrettenünk, ha a nagy lelki lezállás rejtelmeibe bepillantunk, ha az élet minden fázisában megnyilvánuló önzést, szívtelen kapzsiságot, mondhatni erkölcsatlenséget látjuk s megértjük, hogy itt csak erélyes operáció mentheti meg a beteget — nemzetünket, — más-különbben belehal s mi is belepusztulunk. A nyitott szemmel látók már tudatára jöttek, hogy csak ilyen irányban való orientálódás vezetheti a nemzetet az épülés felé, de kétségbeeszt, hogy a nagy tömegek mennyire érzéketlenek ez öket is elsősorban érintő kérdések fontosságával szemben. A látszat azt mutatja ugyan, hogy nagynehezen megmozdultak, ámde a tettekig csak vajmi kevesen jutottak el. Csatasorba kell állnia minden érzelékű magyar embernek, hogy az elhatározásokat, a jóra való törekvéseket valóságáig tegyék s tette váltásák, tettekbe öntsék a most pangó, esetleg ellenséges szolgálatban felhasznált energiáikat is. A program, melynek alapján az ország kimenthető a romlás kárhóztos mélységeiből, rövid és világos: becsületos munka, — melyhez az erőt, kitartást a krisztusi világ erőforrásai adják, — a keresztény Magyarorszáért. Ma dolgozunk, de nem kritizálunk, ha áldozatot tudunk hozni, de nem panaszkodunk, ha lemondunk, de nem követeljük, akkor fegyverbe tudjuk állítani összes embereinket és sziklaszilárdá tenni arcvonalainkat, melyet ellenség át nem törhet, akkor bátran indulhatunk a harcba, mert biztos a diadal. Úgyünk igaz, tiszta és szent s a győzelem nem maradhat el!

LEGÚJABB.

Haldoklik a görög király?

Páris, okt. 20.

Athénből jelentik: A görög király állapota nagyon súlyos. Az orvosi jelentés szerint a vérmérgőzés nem súlyosbított ugyan, de tüdőgyulladásal komplikálódott a király betegsége.

Bécs, okt. 20.

Az itteni görög követség közli, hogy mind a görög király elleni mérgezési merényletről, mind pedig az állítólagos zavargásokról és a köztársaság kikiáltására irányuló mozgalmakról szóló hírek teljesen alaptalanok.

Kötelező állatoltás.

Szegény, tönkrement ország vagyunk. Még éllemicikneink is, melyből pedig kivételünk volt, csak szükségesek vannak s ami van is, a drágaság miatt szinte megfizethetetlen. A nagy drágaság mellett pedig sok ezekre tehető értékek mennek tönkre a még meglévő csekélyeségből is, állataink elhullásával akkor, amikor száz-ezrek nyomorognak és éheznek. Szarvasmarháinkat ebben a vármegyében a sercegő-úszóg egyéb betegségek mellett már évek óta pusztítja s ma már ez a betegség talán az egész még meglévő országunkra kiterjedt. Sertéseink pedig ugyanígy szinte állandóan ki vannak téve egyéb bajok mellett a sertésvész és orbánc pusztításainak.

Matosági állatorvosaink hivatalos ténykedése az adminisztratív teendőknél kívül, ma úgyszólván csak az imitt-amott fellépő különböző állapotbetegségek konstatálására és bizonyos preventív — sokszor minden eredmény nélkül való — intézkedések megtételére szorítkozik, mert az állatok oltása még azoknál a betegségeknel sem kötelező, amelyek ellen az oltással védekezni lehet s amelyeknél annak kipróbált, eredményes hatása van. Az állattartó tulajdonosok pedig — értem itt főleg a földmivelő népet — önmaguktól nem hajlandók még a saját nyilvánvaló hasznukra sem áldozatot hozni, mert mintegy olyan predesztináció-szerűen azt mondják: „ha meg akar döglenni, azért úgy is megdöglik”.

A mozdított dacára sem történt eddig semmi, sem a kötelező állatoltás behozatalára, sem pedig a földmivelő népek erre alkalmas közegek által, megfelelő módon, kétségtelen eredmények igazolásával s ha szükséges, ilyenféle eljárás ismétlésével való felvilágosítására. De ez utóbbi módnál mindenesetre célravezetőbb és gyorsabb eredményt ígér volna a bizonyos betegségek elleni állatoltás kötelezővé tétele. (Ma már senki sem vonakodik a himlő elleni oltástól, mert belátták annak hasznos és eredményes voltát. Szerk.)

Ma, amikor a kormánynak amúgy is nagy gondját képezi a szédítő nagyságu állami teher honnan és miként való fedezése, számszorosra is kötelessége arra törekedni, hogy az adóalanyok teherbíró képességeinek fokozására minden lehetőleg megtegyen s a már meglévő nagy értékeket pusztulni ne hagyja, illetőleg azoknak, mint a nemzeti vagyon alkotóelemeinek is pusztulását, amennyire csak lehet, csökkentse. Mert a már létesített és ezután létesítendő nagy adók, az alkotmány szerinti behozatal, az állam pénzügyeinek helyreállítását még nem fogják eredményezni, hanem ahhoz még az is szükséges, hogy azoknak az államkincstár részére

való beszoállítására az egyes adóalanyok anyagi existenciájának veszélyeztetése nélkül, sőt az általános jólét lehető fokozása mellett biztosítva legyen. Ezt a célt szolgálja részben a *kötelező állatoltás is*.

Amily fontos az emberi élet szempontjából a közegészségügy megfelelő újjászervezése, körülbelül ép oly fontos a kötelező állatoltás az állategészségügy szempontjából.

A földművelő népek az ily oltásokkal szemben tanúsított bizalmatlansága is jórészt abból ered, hogy nem lévén kötelező az oltás, még aki önként be is oltatja állatját, nagyon gyakran ki van téve annak a veszélynek, melyet az ő beoltott állatjának, a másoknak be nem oltott állatjával való érintkezése rejt magában.

A fentebb elmondottakból világosan kitűnik, hogy a kötelező oltás bekövetkeztéig is annál jobban csökken a veszély, mennél többen igyekeznek azt az oltással megelőzni, miért is különösen kizagzda és földműves olvasóinknak ajánljuk a mondottak megszívlelését.

HIREK.

„Csonka Magyarország — nem ország,
Egész Magyarország — mennyország!”

— **Figgelmeztetés.** Tisztelettel felhívjuk n. érdemű olvasóink figyelmét vasárnapi számunkra, mely dr. Ruppert Rezső nemzetgyűlési képviselőnek a Földreform tárgyában adott nagyértékű nyilatkozatát fogja közölni.

— **Főispáni beiktatás.** Fényes ünnepségek keretében iktatták be Czobor Imre dr.-t, Esztergom és Komárom vármegyék új főispánját folyó hó 17-én Esztergomban. A beiktatás előtt istentisztelet volt, majd a vármegyeháza közgyűlési termében lefolyt ünnepi közgyűlésen az új főispán leletette a hivatalos esküt, mely után *vázolta* programját. A közgyűlés nagy lelkesedéssel fogadta az új főispánt. Közgyűlés után a különböző küldöttségeket fogadta.

— **Révész Kálmán püspök beiktatása.** Folyó hó 17-én délelőtt iktatta be a miskolczi református egyház a dr. Tüdös István püspök elhalálozásával megüresedett lelkészi állásba dr. Révész Kálmánt, a tiszáninneni ref. egyházközség új püspökét. A püspök hatalmas beszéd keretében jelölte meg azokat a célokat, amelyek lelkészi működésében vezetni fogják, majd fogadta a református presbiterium és számos küldöttség üdvözlését.

— **Forrong a Felvidék.** A cseh zsarnokság alatt nyögő elszakadt testvéreink, a magyarok, németek és tótok kiadták a jelszót, hogy a csehek bevonulási parancsának nem szabad engedelmessékedni. A felhívásnak meg is lett az eredménye, mert a német vidékeken az ujoncoknak körülbelül ötven, a Felvidéken az ujoncoknak hatvan százaléka nem tett eleget a behívási parancsnak. Mit tehetett egyebet a cseh kormány, mint rendeletet adott ki, hogy a bevonultatottak azonnal Csehszországba kell szállítani. Az ujoncok azonban mindenütt ellene szegültek a rendelkezésnek és azt kívánták, hogy hazájukban hagyják őket, mert ők nem cseh, hanem *Horthy-katonák* akarnak lenni. Egyes állomásokon komolyabb jelenetekre került a sor, de mindenütt a csehek huzták a rövidebbet. A Felvidéken a bevonulás alkalmával több helyen forrongás tört ki. Palocson cseh katonák negyven ujoncot, akik nem vonultak be, letartóztattak és Ungvárra kísérték. A város előtti hidon az ujoncok megtámadták a tizenhat főnyi kíséretet, lefegyverezték a cseh katonákat és

bedobták az Ung folyó sebes sodrába, ahol halálukat lelték. A letartóztatottaknak sikerült elmenekülni. Léván a zsupán felszóltotta a kereskedőket és iparosokat, hogy szükségleteiket zentül Prágából fedezzék. De pörül járt a cseh atyafi, mert a kereskedők és iparosok alaposan helyben hagyták és megigértették vele, hogy eltávozik a Felvidékről. Meg is tartotta a zsupán ígéretét, mert másnap már hült helye volt Léván. Bárifán, Munkácson és Beregszászon szintén nyugtalankodik a lakosság.

— **A református kollégium sport-ünnepéje.** Folyó hó 17-én d. u. fél 3 órai kezdettel rendezte a pápai ref. kollégium sportkörre a bencés főgimnázium és az állami tanítóképző-intézet ifjúságának közreműködése mellett atlétikai viadalt a külső várkertben: Gyönyörű őszi nap, előkelő közönség, pompás versenyeredmények, kitűnő rendezés jellemezték a fényesen sikerült viadalt. Kovács Lajos Jenő, a ref. kollégium kitűnő tornatanára — akitől nagyon sokan példát vehetnének az ifjúság nevelését illetően —, mint rendesen, úgy most is kitett magáért. Sok fővárosi atlétikai versenyt néztünk már végig, de olyan példás, olyan pontos rendezésben, az atlétikai számok ily pompás összeállításában már régen volt részünk. Búszke lehet az a főiskola, ahol ilyen kitűnő tornatanár van. De a versenyzők is kitettek magukért, olyan eredményeket produkáltak, amely sportkörökben méltán kelt feltűnést. Minden dicsőretet megérdemelnek az ifjú atléták, de különösen ki kell emelnünk Szűcs Gyulát, a ref. kollégium kitűnő allround atlétáját, aki ha így fejlődik tovább, még sok dicsőséget szerez a magyar névnek. Kitűnően szerepelt még Balla Kálmán, ez a kiváló ugrófenomén, úgyszintén Rziha Ernő, a bencés főgimnázium kitűnő futója s a többiek, mind, mind csak dicsőretet érdemelnek. Csak tovább is így közdjete, ifju barátaink, hiszen tiétek a jövő, szegény hazánk jövő reménységei. Tinéktek kell bevégezni a nagy munkát, amelyre mi talán — ki tudja — gyengék leszünk.

— **A Bánát sorsa.** Az elszakított területek közigazgatásában a románok nagy változtatást léptettek életbe október elsején. A Bánátot közigazgatásilag elszakították Erdélytől és Temes-, Torontál-, valamint Krassószörény vármegyékét közvetlenül a bukaresti kormány alá rendelték.

— **Új iparendélyek.** A városi tanácsból iparendélyt kaptak a következők: Hoffmann Miksa kikészített bõrrel való kereskedésre, Tirpusz József vaj, turó, tejfel és gyümölcs-árusításra, Nagy Károly kovácsiparra, Rákosi Tibor tej és tejtermékek árusítására, Engel Lipót háztartási vegyes cikkekkel való kereskedésre, Oswald István cserepesiparra, Kohn József rőfös- és papírárukereskedésre, Gold Mór és Rosenberg Hermann lókereskedésre, Goldschmid Ödön termény-, fűszer- és gyarmatárukereskedésre és Vági Ferenc ingatlan-eladás és vétel közvetítő ügynökségre. Amint láthatjuk, városunk érdemes tanácsa ugyancsak bőkezűen osztogatja az iparendélyeket, azt hisszük sokkal okosabban, tenné a t. tanács, ha az eddig kiadott iparendélyeket is revízió alá vétetné, nemhogy újakat adományoz.

— **Visszaélés a hadifoglyok küldeményeivel.** A honvédelmi miniszterium figyelmezteti a hadifoglyok hozzátartozóit, hogy senkinek sem adott felhatalmazást arra, hogy hadifoglyok részére akár levelet, akár csomagot vagy pénzt átvegyen. Óvakodni kell a jelentkező önkéntes vállalkozóktól. A küldeményeket kizárólag a hadifoglyok osztálynál (Budapest, Fehérvári-ut, Hadik-laktanya) veszik át.

— **Az éhség elleni liga záróülése.** Az éhség leküzdéséről tárgyoló nemzetközi értekezlet záróüléséről a következőket jelentik Londonból: A Central Hallban lefolyt gyűlésen a különböző szónokok, közöttük Amerika és Anglia, a békeszerződés revízióját és a legyőzött államoknak a népszövetségbe való felvételét kívánták. Végül elhatározták, hogy az értekezlet határozatait, melyek közül a legfontosabb a békeszerződések revíziójára vonatkozó követelés, az angol kormány elé terjesztik. Vajjon mikor lesz már eredménye a sok hiábavaló ülésének?

— **Nyolcvanegyezer tehent követel az antánt Németországtól.** A jövőteli bizottság az antánt nevében felhívta Németországot 84.000 darab tejelő tehén azonnali szállítására. A birodalmi kormány e követelés ellen tiltakozást emelt a jövőteli bizottságnál. Müller Herman, volt birodalmi kancellár, úgy nyilatkozott a pártkongresszuson, hogy ez szervezett gyilkosság kísérlete az anyák és gyermekek ellen. A kért tehent kiszolgáltatása a német tejtermelésben 6 millió liter tejvesztést okozna, ez olyan nagy mennyiség, amennyi a német csecsemők táplálására okvetlenül szükséges.

— **Táncmulatság.** A Pápai Ref. Kollégium Sportköre, saját szertára javára, 1920 október 23-án, szombaton, a Ref. Kollégium tornatermében zártkörű táncvigalmat rendez. Belépődíj személyenként 15 K, családjegy 40 K. Kezdeté este 8 órakor. A zenét Horváth Karsci zenekara szolgáltatja.

— **A nem tényleges tiszték és tisztjelöltek igazolási kérvényének benyújtása.** A honvédelmi miniszter felszólítja a nem tényleges tiszteket, hogy akik igazolásukat eddig még nem kérték, kérvényüket november hó végéig a tartózkodási helyükön fogva illetékes katonai körletparancsnoksághoz nyújtsák be és egyben lakhelyüket is bejelentés. Azok, akiket valamely polgári hatóság már igazolt, elfogadhatóan bizonyított iratukat hiteles másolatban csatolják kérvényükhöz, illetve ha kérvényüket már beterjesztették, akkor igazolási iratukat hiteles másolatban utólagosan terjesztik be.

— **Hirdetmény.** Pápa r. t. város adóhivatala értesíti az adózó közönséget, hogy Pápa r. t. város 1919. évi általános jövődelmi pótdadó kivetési lajstroma a vesztprémi m. kir. pénzügyigazgatóságától érvényesítve leérkezett. Ezen lajstrom Pápa r. t. város adóhivatalánál folyó hó 23—31-ig közszemlére kitétik s az hivatalos órák alatt mindenki által betekinthető. Az esetleges fellebbezések a vesztprémi m. kir. pénzügyigazgatósághoz címezve, e hivatalnál is benyújthatók.

LUDVIG NŐVÉREK divatterme

Pápa, Márton István utca 4. sz. alatt.

Raktáron tartunk a legutolsó divat szerinti elegáns, modell kalapokat. Nagy választék fűl és velour kalapokban.

Úgy női, mint férfi-kalapok átalakítását és vasalását saját műhelyünkben 2—3 nap alatt elkészítjük a legdivatosabb formákra. — Gyászkalapokat gyorsan és pontosan készítenek.

Kérjük a nagyérdemű közönség szíves pártfogását, s maradtunk

kiváló tisztelettel:

LUDVIG NŐVÉREK.

Szerkesztő: Dienes Sándor.

Laptulajdonos: Zsilly Sándor.

Pápa, 1920. Főiskolai könyvnyomda.